

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **P. A.,** zast. Mgr. Marcelou Valtrovou, advokátkou, se sídlem v Černošicích, Školní 1238, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 8. 2004, č. j. 24 Az 181/2004 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 27. 2. 2004, č. j. OAM-447/VL-19-17-2004. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatelka v obecné rovině namítala porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12, § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody odkazovala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní

spisový materiál. Požadovala, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

V následném rozsudku dospěl krajský soud obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka domovskou zemi neopustila z důvodů upravených zákonem o azylu, t. j. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu); se svými problémy se navíc účinně neobrátila na domovské orgány. Navíc stěžovatelka o azyl na území České republiky požádala až po udělení správního vyhoštění a tedy z důvodu legalizace pobytu. Krajský soud v Ostravě neshledal ani porušení žádného z označených ustanovení správního řádu. V žádné z námitek tak stěžovatelce nepřisvědčil. Na základě výše uvedeného pak Krajský soud v Ostravě žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost. Jako důvody kasační stížnosti stěžovatelka uvádí důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). K tomuto zejména uvedla, že rozhodnutí je stiženo vadou, a to z důvodu, že soud rozhodoval bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., přičemž stěžovatelka nebyla o takovém postupu vyrozuměna v mateřském jazyce. Stěžovatelka odkázala na znění § 64 s. ř. s. a § 18 občanského soudního řádu, z čehož dovozovala, že jí měly být přeloženy všechny písemnosti do mateřského jazyka. Stejně tak odkázala na žádost o ustanovení tlumočníka a jeho ustanovení v řízení před správním orgánem, z čehož dovozovala, že soud měl nejprve zjistit, zda se v řízení před soudem stěžovatelka svého práva jednat ve své mateřštině vzdává, či zda je třeba tlumočníka ustanovit. Soud měl proto nejprve dostatečným a bezpečným způsobem zjistit, zda stěžovatelka dostatečně ovládá český jazyk tak, že není nutné k zajištění plnohodnotné účasti stěžovatelky ustanovit jí tlumočníka. Soud však tímto způsobem nepostupoval, neposkytl stěžovatelce poučení opatřené překladem do ruského jazyka o tom, že má právo jednat před soudem v mateřském jazyce, a nevznesl dotaz, zda stěžovatelka tohoto práva využívá či nikoliv, čímž soud pochybil. Na základě výše uvedeného dovozuje, že v řízení před soudem byla zkrácena na svém právu a narušena zásada rovnosti účastníků před soudem a požaduje, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen Krajskému soudu Ostravě k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis a judikaturu.

Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátkou.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka tuto podala z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle citovaného ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejprve je třeba se vyjádřit i k významu jednotlivých důvodů označeného písmene citovaného zákonného ustanovení, tedy písm. d). První, tam upravený důvod („nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí“) spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že rozhodnutí vykazuje takové textové a formulační nedostatky, že z obsahu textu není dostatečně zřejmá souvislost s příslušnými podklady pro rozhodnutí, nebo případně v tom, že i jinak text rozhodnutí obsahuje nejasné, rozporné či jiným způsobem nesrozumitelné údaje. Taková nesrozumitelnost rozhodnutí však v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu nenastala.

Následující důvod („nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí“) je potom třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí a možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí. Po přezkoumání Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud správně vyšel ze skutkového a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tak rozhodnutí krajského soudu dostatečně opírá o důvody, které opodstatňují dospět k předmětnému výroku.

K posledně jmenovanému důvodu, že se jedná o nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je třeba jej posuzovat jako důvod pro zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně pouze za předpokladu splnění věty navazující, tedy mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, což však v souzené věci rovněž nenastalo.

Označené důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak podle Nejvyššího správního soudu v souzené věci nenastaly.

Stěžovatelka v kasační stížnosti především namítala, že ji soud zkrátil na jejích právech, neboť rozhodl bez její účasti, ačkoliv s tímto postupem nevyslovila souhlas. Tuto námitku pak dále rozvedla tak, že nerozumí českému jazyku, a proto také výzvě soudu řádně neporozuměla a dostala se tak do nerovného postavení s žalovaným, který český jazyk ovládá.

Nejvyšší správní soud však takovou vadu v postupu krajského soudu neshledal. Dovolává-li se stěžovatelka toho, že nerozuměla výzvě soudu ve smyslu § 51 s. ř. s., dovolává se vlastně toho, že jí tato výzva nebyla přeložena do jazyka, jemuž rozumí, tedy že v posuzované věci nebyl soudem přibrán tlumočník. Zákon č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní - dále jen „s. ř. s.“) neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem

ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu) bylo třeba postupovat v posuzované věci podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. věty první, podle něhož účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít tato potřeba v řízení najevo.

V posuzované věci má však Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka v řízení před Krajským soudem v Ostravě najevo nevyšla.

Zásada rovnosti účastníků, formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků, vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu Krajského soudu v Ostravě při realizaci tohoto práva, uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř. však Nejvyšší správní soud pochybení neshledal. Za situace, kdy stěžovatelka podala žalobu v českém jazyce, sama v řízení před soudem o ustanovení tlumočníka nepožádala, a z obsahu spisu nevyplývá jediná okolnost, nasvědčující tomu, že stěžovatelka má problémy s komunikací v českém jazyce, případně se zajištěním takové komunikace, nelze dovodit, že by v průběhu řízení před krajským soudem vyšla najevo potřeba ustanovit tlumočníka. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem tohoto případu, nelze postup krajského soudu, který zaslal stěžovatelce výzvu ve smyslu § 51 s. ř. s. v českém jazyce, považovat za vadu, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nutno totiž konstatovat, že podmínky pro postup krajského soudu podle § 51 s. ř. s., tedy rozhodovat bez nařízení jednání, byly splněny, neboť jak žalovaný, tak i žalobce, byli soudem poučeni o možném postupu podle tohoto ustanovení.

K výše uvedenému ještě nutno dodat, že stěžovatelka nejen žalobu, ale i kasační stížnost podala v českém jazyce, o ustanovení tlumočníka v žádné fázi soudního přezkoumání rozhodnutí žalovaného nepožádala. Uvedené skutečnosti nasvědčují výše konstatovanému závěru, že v průběhu řízení před soudem nedošlo ke skutečnostem, které by byly výrazným signálem pro závěr, že stěžovatelka neovládá český jazyk. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nelze soudu vytýkat, že stěžovatelce neposkytl poučení přeložené do ruského jazyka, neboť v daném případě potřeba takto postupovat nevyšla v řízení najevo. Za této situace nelze dovodit, že byla narušena zásada rovnosti účastníků, a že soud zatížil jak napadený rozsudek, tak i řízení mu předcházející takovou vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Nelze se rovněž ztotožnit s názorem stěžovatelky, který tvrdí, že soud měl bezpečným způsobem zjistit, zda se stěžovatelka vzdává svého práva jednat ve své mateřštině, resp. zda dostatečně ovládá český jazyk tak, že není nutné k zajištění plnohodnotné účasti mu ustanovit tlumočníka. Povinnost soudu ustanovit tlumočníka v souladu s gramatickým, teleologickým i systematickým výkladem výše citovaných ustanovení vzniká soudu pouze tehdy, pokud o to účastník řízení požádá, a pak pouze za situace, že účastník řízení by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem, přičemž potřeba tlumočníka musí být zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy bez toho, aby soud aktivně zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. Ze žádného právního předpisu nelze dovodit povinnost soudu zasílat

účastníkovi řízení překlad rozhodnutí či jiných písemností do jiného jazyka. Pouze rozhodnutí soudu v českém jazyce, jakožto projev svrchovanosti českých státních orgánů na území České republiky, je zněním autentickým, a pro všechny dotčené subjekty závazným. Shora uvedená ustanovení občanského soudního řádu, stejně jako závazky plynoucí z Listiny základních práv a svobod či mezinárodních smluv, směřují především k situaci, kdy je nařízeno ústní jednání, a účastník neznalý jednacího jazyka by byl znevýhodněn v průběhu jednání, neboť by nemohl bezprostředně reagovat na jeho průběh, nemohl by například odpovídat na jemu kladené otázky ze strany soudu, apod. V projednávané věci, jak již bylo výše uvedeno, má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatelka nebyla v průběhu řízení nikterak znevýhodněna, neboť jak vyplývá z obsahu spisu i z podání stěžovatelky, bylo možno předpokládat, že stěžovatelka nemá problémy s komunikací v českém jazyce, případně se zajištěním komunikace v tomto jazyce. V označených námitkách tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčit.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal pochybení v postupu správního orgánu ani krajského soudu, kasační stížnost považuje na nedůvodnou, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože žalovaný správní orgán žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 10. října 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu